

TURINYS

ĮVADAS	15
I DALIS. TEORINIAI DARNAUS VYSTYMOŠI IR INTERVENCIJOS Į RINKAS ASPEKTAI	19
1. DARNAUS VYSTYMOŠI PARADIGMOS IR RINKOS TRŪKUMŲ ŠAŠAJOS	19
1.1. Darnaus vystymosi koncepcija	19
1.2. Darnus energetikos vystymasis	37
1.3. Plėtros ir rinkos trūkumų sąsajų atspindėjimas ekonominėse teorijose	49
1.4. Energijos rinkų liberalizavimas ir jų trūkumai, įgyvendinant darnaus energetikos vystymosi principus	88
2. METODOLOGINIAI VALSTYBĖS INTERVENCIJOS Į ENERGIJOS RINKAS PAGRINDIMO ASPEKTAI	95
2.1. Principinės nuostatos, įveikiančios rinkos trūkumus, susijusius su išoriniais efektais ir netolygiu pajamų paskirstymu	95
2.2. Valstybės politikos priemonių įgyvendinimo ekonominis, aplinkosauginis ir socialinis efektas	99
2.3. Ekonominio poveikio įvertinimas	103
2.4. Aplinkosauginio poveikio įvertinimas	110
2.5. Socialinio poveikio įvertinimas	114
II DALIS. APLINKOSAUGINIAI DARNAUS ENERGETIKOS VYSTYMOŠI ASPEKTAI	117
3. APLINKOSAUGINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAI, ĮVEIKIANTYS ENERGIJOS RINKŲ TRŪKUMUS	117
3.1. Išorinių sąnaudų vertinimas	117
3.1.1. Poveikio stebėjimo metodo žingsniai	120
3.1.2. Atmosferos taršos fizinio poveikio vertinimas	122
3.1.3. Piniginis išorinių sąnaudų vertinimas	124
3.1.4. Poveikio sekimo metodo pritaikymas matematiniuose modeliuose	126
3.1.5. Modeliavimo rezultatai	132

3.2. Ekonominės žalos dėl aplinkos teršimo integravimas, naudojant taršos mokesčius ir rinkoje parduodamus taršos leidimus.....	142
3.2.1. Taršos mokesčiai	147
3.2.2. Taršos leidimai	156
3.3. Išorinių elektros energijos sąnaudų integravimas, pagrindžiant atsinaujinančių energijos išteklių efektyvumą	181
3.3.1. Išplėstinė ekonominė analizė	181
3.3.2. Daugiakriterinė analizė	184
3.4. Subsidijų tradicinėms kuro rūšims panaikinimo analizė	185
3.5. Ekonominių aplinkosaugos politikos instrumentų derinimas Lietuvoje, siekiant darnaus energetikos vystymosi	192
3.5.1. Ekonominių instrumentų vertinimas pagal pasirinktus kriterijus	194
3.5.2. Aplinkosauginių požiūriu žalingos ir pagrįstos subsidijos	197
3.5.3. Ekonominių instrumentų taikymo ES analizė	198
3.6. „Žaliosios“ biudžeto reformos dvigubų dividendų vertinimas	203
4. ELEKTROS ENERGIJOS, PAGAMINTOS IŠ ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ, SKATINIMAS.....	212
4.1. Elektros energijos gamybos, naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, tendencijos ES šalyse	213
4.2. AEI naudojimo skatinimo būdų analizė	218
4.3. „Žaliosios“ elektros energijos gamybos skatinimo ES šalyse kaštai ir nauda	220
4.4. AEI naudojimas Lietuvoje	223
4.5. „Žaliosios“ elektros energijos gamybos skatinimas Lietuvoje	225
III DALIS. SOCIALINIAI DARNAUS ENERGETIKOS VYSTYMO SI ASPEKTAI	229
5. SOCIALINIŲ PROBLEMŲ SPRENDIMAI, ĮVEIKIANTYS ENERGIJOS RINKŲ TRŪKUMUS	229
5.1. Energijos kainos	231
5.2. Gyvenimo lygis ir skurdas Lietuvoje	232
5.3. Socialinė parama Lietuvoje	235
5.4. Energijos kainų subsidijavimas socialiai remtiniams gyventojams	237
IV DALIS. EKONOMINIAI DARNAUS ENERGETIKOS VYSTYMO SI ASPEKTAI	252
6. INFRASTRUKTŪROS ŠAKOS IR MONOPOLIJOS	252
6.1. Struktūriniai pertvarkymai ir konkurencijos diegimas	252
6.2. Privatizacijos naudos įvertinimas	259
6.3. Energijos tiekimo koncesijų sutarčių vertinimas	266

7. ENERGIJOS RINKŲ LIBERALIZAVIMAS	272
7.1. Europos Sąjungos elektros ir dujų direktyvos	273
7.2. Elektros ir dujų direktyvų įgyvendinimas ES šalyse	275
7.3. Naujos direktyvos, užbaigiančios ES energetikos rinkos formavimą	277
7.4. Naujųjų direktyvų įgyvendinimas	279
7.5. Kliūtys elektros rinkų liberalizacijai	281
7.6. Elektros ir dujų rinkų liberalizacija Rytų ir Vidurio Europos šalyse	286
7.7. Elektros ir dujų rinkų liberalizacija Lietuvoje ir bendra Baltijos šalių rinka	290
8. REGULIAVIMAS ENERGETIKOJE	295
8.1. Naujas reguliavimo vaidmuo	295
8.2. Skatinamasis energetikos monopolijų reguliavimas	302
V DALIS. DARNUS ENERGETIKOS VYSTYMOŠI VERTINIMAS	314
9. ENERGETIKOS VYSTYMOŠI DARNUMO VERTINIMAS	314
9.1. Darnaus vystymosi rodikliai	314
9.2. Tūkstantmečio plėtros tikslai ir energetika	316
9.3. Darnus vystymasis ir klimato kaita	324
9.4. Darnaus energetikos vystymosi rodikliai	342
LITERATŪRA	377
Sustainable Energy Development. Summary	395